

Vejledning om bly i byggematerialer

Gladsaxe Kommune
By- og Miljøforvaltningen
Rådhus Allé 7
2860 Søborg
Tlf. 39 57 50 00

Juni 2013

Forord

Denne vejledning henvender sig til borgere, bygherrer, rådgivere, entreprenører, nedrivningsfirmaer og håndværkere i Gladsaxe Kommune, der står overfor at skulle håndtere byggematerialer, der indeholder bly.

Hvis du som borger eller virksomhed i Gladsaxe Kommune står for at skal renovere eller nedrive dit hus, skal du være opmærksom på, at specielt maling der tidligere blev benyttet til maling af facader og visse typer indendørsmaling, kan indeholde store mængder bly. Blyhvidt blev brugt i maling frem til ca. 1950. Andre typer maling blev brugt frem til omkring 1980. Visse former for blymønje er brugt frem til 2000.

Vejledningen indeholder oplysninger om bly i primært byggematerialer, håndtering af blyholdige materialer, anmeldelse af midlertidige aktiviteter og anmeldelse af affald med bly.

Vejledningen vil løbende blive opdateret, hvis der fremkommer ny viden omkring emnet.

Hvis du har spørgsmål om bly i byggematerialer kan du kontakte Miljøafdelingen på telefon 39 57 59 29, inden du går i gang med arbejdet.

Miljøafdelingen juni 2013

Hvad er bly?

Bly er et tungmetal, der er hvidligt og meget blødt i ren form. Bly har været benyttet i århundrede på grund af sine unikke egenskaber. Bly blev tidligere brugt i blandt andet bronze, benzin, vandværk, tage, pigment og som rusthæmmende middel i maling, taginddækninger og lodninger. Bly benyttes forsat i bilbatterier.

Hvorfor er bly farligt?

Bly bliver let optaget af levende organismer og ophobet i fødekæden. Mennesker optager bly gennem mavetarmkanalen og luftvejene. Bly har indvirkning på menneskers nervesystem og specielt indlærings- evnen hos børn. Børn optager lettere bly end voksne. Bly er miljø- og sundhedsskadelig. Visse typer blyforbindelser er giftige og blycromat er kræftfremkaldende.

Hvor finder du bly?

Bly er benyttet meget i byggeindustrien frem til i dag. De største koncentrationer af bly kan man finde i blymønje, inddækninger af bly (skorsten og kviste) og blyindfattede vinduer. Der er store koncentrationer af bly i ældre typer kabelbakker og i billedrør i fjernsyn. Der er benyttet bly som stabilisatorer i PVC og i emalje i keramiske toiletter og glaserede keramiske fliser (glasuren kan indeholde op til 50 % bly). Der udover har man benyttet bly i mange forskellige typer maling.

Frem til 1950 brugte man blyhvidt til maling af døre og vinduer, som kan kendes på den gråhvide farve og "slangeskinskrakelering". Maling med høje koncentrationer af bly op til 400 ppm (mg bly/ kg materiale) eller mere, blev benyttet i stor stil frem til midten af 1970'erne, hvor man begyndte at udfase bly i malingen. Det forventes, at der ikke er så høje koncentrationer af bly i maling efter omkring 1980. Dog har man benyttet den "orangerøde blymønje" frem til omkring år 2000. Efter år 2000 er der løbende sket en udfasning af bly i forskellige byggematerialer, men der benyttes stadigvæk bly i visse typer materialer, som fx i hård PVC plast.

Maling med bly på betonvæg. Det yderste lag maling indeholder ikke bly, men det inderste lag indeholder bly.

Det er vigtigt, at undersøge alle lag maling helt ind til det faste materiale (på billedet er det beton) for indhold af bly.

Man kan teste malingen med en 8 % Natriumsulfid opløsning i vand. Hæld en dråbe opløsning på en malingskal og hvis overfladen bliver sort eller grå, tyder det på bly i malingen.

Hvordan bliver bly spredt til omgivelserne?

Når du håndterer materialer, der indeholder bly, kan der ved forkert behandling blive frigivet støv med bly til omgivelserne. Hvis man ikke håndterer affaldet korrekt, kan det ligeledes blive spredt til naturen. Du kan også selv blive udsat for bly, hvis du ikke håndterer materialer med bly korrekt. Bly i maling spreder sig primært hvis der slibes på beton, murværk, metal eller træ. Derudover vil bly kunne spredes hvis beton eller murværk nedkneses.

Hvordan undgår du spredning af bly til omgivelserne?

Hvis du håndterer materialer med bly, skal du sikre, at materialerne håndteres forsvarligt:

- Ved slibning skal der afdækkes, vandes eller støvsuges, slam eller støv skal opsamles særskilt.
- Ved nedknusning skal der vandes, så støv ikke spredes til omgivelserne, slam opsamles særskilt.

- Affald der kan støve, skal pakkes forsvarligt ind i dobbelt lag plastic eller opbevares i en lukket container, så der ikke spredes blyholdigt støv eller materiale til omgivelserne.
- Affald i form af slam skal opbevares i lukkede beholdere.
- Hvis du fx har hele plader fra blyinddækning, skal du også sikre, at affaldet ikke lægges direkte på jorden, da bly på kan afgive metalioner til jorden.
- Du skal sikre, at du opbevarer og bortskaffer affaldet efter kommunens anvisning.

I mange tilfælde kan det være hensigtsmæssigt, at male ovenpå den eksisterende blyholdige maling og dermed indkapsle malingen. Dette vil dog ikke fjerne et fremtidigt miljøproblem, men kun sikre miljø og sundhed her og nu.

Blyhvidt og blymønje er giftige og hvis du skal slibe eller afrense overflader skal du anvende personlige værnemidler. Hvis du som virksomhed skal arbejde med blyholdige materialer skal du anmelde arbejdet til Arbejdstilsynet jævnfør vejledning C.O.8 af marts 2002 (Metallisk bly og blyforbindelser).

På www.asbest.dk, som er Dansk Asbestforenings hjemmeside, kan du finde en vejledning om håndtering af bly "Den blå vejledning", og hvilke forholdsregler du skal tage, når du skal håndtere blyholdige materialer. Disse retningslinjer kan benyttes til håndtering af blyholdige materialer.

Hvornår er blyholdigt affald farligt?

Koncentration af bly	Type affald	Behandlingsmetode for affald	Bemærkninger
> 2500 mg bly/ kg	Farligt	Her vil kommunen stille krav om afslibning af maling, hvis koncentrationen overstiger dette niveau.	Skal anvises af Gladsaxe Kommune
400 - 2500 mg bly/kg	Mindre farligt*	Afhængigt op typen af materiale der indeholder bly. Bly skal som udgangspunkt frasorteres og rene byggematerialer genanvendes.	Skal anvises af Gladsaxe Kommune
40 - 400 mg bly/kg	Mindre farligt*	Afhængigt op typen af materiale der indeholder bly. Bly skal som udgangspunkt frasorteres og rene byggematerialer genanvendes.	Skal anvises af Gladsaxe Kommune
Ca. < 40 mg bly/kg	Betragtes som ikke forurennet	Kan genanvendes efter nærmere regler og ved anmeldelse til kommunen.	Der skal forelægge dokumentation

* Miljøstyrelsen benytter ikke dette begreb, men koncentrationen af bly er stadigvæk sundhedsskadelig for dyr og mennesker.

Forundersøgelser og dokumentation

Inden du går i gang med at nedrive eller renovere en bygning, skal der foretages en screening af bygningen for bly ligesom asbest og PCB. Hvis der konstateres bly i maling på vægge, facader eller andre steder skal dette anmeldes til Gladsaxe Kommune. Gladsaxe Kommune vil efter en konkret vurdering, tage stilling til om der skal foretages yderligere prøver, der dokumenterer, at omfanget af bly i byggematerialerne er kortlagt tilstrækkeligt.

Anmeldepligt for midlertidige aktiviteter

Bygherrer skal anmelde midlertidige aktiviteter, der er støvende, støjende eller på anden måde kan genere omgivelserne, til kommunen *senest 14 dage*, før de begynder arbejdet. Du skal anmelde aktiviteterne på **Anmeldesskema for midlertidige aktiviteter** på www.gladsaxe.dk/miljo se også **Vejledning om midlertidige aktiviteter (bygge- og anlægsaktiviteter)**.

Anvisning af blyholdigt affald

Du skal anmelde blyholdigt affald til Gladsaxe Kommune, der anviser affaldet til et godkendt modtageanlæg. Anmeldelse af blyholdigt affald skal ske på **Anmeldesskema for blyholdigt affald**. Skemaet finder du på www.gladsaxe.dk/miljo.

Hvis du som privatperson har under 200 kg blyholdigt affald, skal det ikke anvises, hvis du afleverer affaldet på Gladsaxe Kommunes Genbrugsstation, Turbinevej 10, 2730 Herlev. Du skal sørge for at affaldet er

emballeret forsvarligt og i overensstemmelse med Genbrugsstationens modtageregler. Du må fragte affaldet til Genbrugsstationen i en bil på maksimalt 3500 kg (plus eventuel anhænger).

Genbrugsstationen har åbent mandag-søndag mellem 9 og 18.

Nedrivning

Hvis dit hus skal rives ned, er det dit ansvar at undersøge og frasortere alt blyholdigt materiale, inden de øvrige genanvendelige materialer bliver frasorteret på pladsen.

Udsortering af byggeaffald skal ske på pladsen.

Man har pligt til i dag, at sortere byggeaffald i følgende rene fraktioner til genanvendelse:

- natursten, uglaseret tegl, beton,
- blandinger af stenmaterialer, uglaseret tegl og beton,
- jern og metal, gips, stenvuld,
- jord
- asfalt
- blandinger af beton og asfalt

Termoruder skal også udsorteres til genanvendelse, termoruder der ikke kan genanvendes skal deponeres.

Renovering

Hvis du som selvbygger fjerner blyholdigt materiale fra dit eget hus, skal du sikre, at det sker forsvarligt. Derudover skal affaldet sorteres og bortskaffes til godkendt modtager.

Virksomheder har pligt til at anmelde arbejdet til Arbejdstilsynet. Personer under 18 år må ikke arbejde med at fjerne bly.

Ansvar ved forurening med bly

Sker der en forurening med bly på din og eventuelt naboers ejendomme, er det dig som bygherre, der har ansvaret for oprydning.

Hvis uheldet er ude

Sker der spredning af bly til omgivelserne, skal du kontakte:

- Miljøafdelingen ved spredning udendørs (39 57 59 29)
- Byggesagsafdelingen ved spredning indendørs i private boliger (39 57 59 05)
- Arbejdstilsynet ved spredning indendørs i virksomheder (71 12 12 88)

Yderligere oplysninger

Kan du finde på:

- Miljøstyrelsens hjemmeside på www.mst.dk
- Arbejdstilsynets hjemmeside på www.at.dk

Gladsaxe Kommune
By- og Miljøforvaltningen
Rådhus Allé 7
2860 Søborg
Telefon 39 57 50 00
Fax 39 66 35 95
bymiljo@gladsaxe.dk
www.gladsaxe.dk/miljo

Åbningstider:

Mandag - Fredag 10:00-14:00

Telefontider:

Mandag - Fredag 09:00-14:00

**I tilfælde af miljøuheld skal Beredskabet kontaktes
på telefon 112**

**Miljøafdelingen kan kontaktes indenfor normal arbejdstid
på telefon 39 57 59 29**